

Адміністративне право

УДК 351.74

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14904542>

**Прокуратура як контрольно-наглядовий орган держави: проблеми
адміністративного статусу**

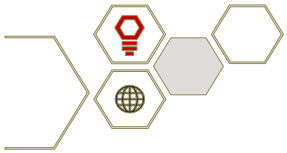
Горбань Олександр Павлович,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного,
господарського права та фінансово-економічної безпеки, Навчально-
науковий інститут права, Сумський державний університет, м. Суми,
Україна, <https://orcid.org/0009-0007-4110-0250>

Прийнято: 03.02.2025 | Опубліковано: 21.02.2025

Анотація: У статті здійснено комплексний аналіз адміністративного статусу прокуратури як провідного контрольно-наглядового органу держави в контексті сучасних викликів правового регулювання та організації її функціонування. Мета дослідження – виявлення й систематизація основних проблем, що стосуються інституційної незалежності прокуратури, її підзвітності в демократичному суспільстві, взаємодії з іншими державними органами, а також імплементації міжнародних стандартів у національне законодавство.

Методологічна основа дослідження ґрунтується на застосуванні загальнонаукових і спеціально-правових методів, зокрема аналізу, порівняльно-правового підходу, системного методу, а також методів узагальнення та прогнозування. У межах роботи здійснено дослідження положень національного законодавства, міжнародно-правових актів та наукових праць провідних учених у сфері адміністративного права. Особливу

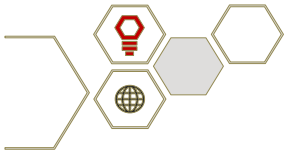

увагу приділено аналізу адміністративно-правового статусу прокуратури в Україні із залученням порівняльного аналізу функціонування аналогічних інституцій у Франції, Німеччині та Польщі.

Результати дослідження засвідчили, що, попри здійснені реформи, низка фундаментальних проблем залишається нерозв'язаною. Зокрема, виявлено недосконалість правових механізмів забезпечення незалежності прокурорів, невизначеність адміністративно-правових функцій прокуратури в контексті її взаємодії з іншими органами державної влади, а також недостатню імплементацію європейських стандартів у діяльність прокуратури України. Встановлено, що перегляд адміністративного статусу прокуратури є необхідною умовою для підвищення ефективності її контрольно-наглядових функцій.

У висновках підкреслено доцільність удосконалення законодавчого регулювання адміністративного статусу прокуратури з урахуванням кращих міжнародних практик та сучасних викликів у сфері державного управління. Запропоновано запровадження системи моніторингу доброчесності прокурорського корпусу, підвищення рівня прозорості діяльності прокуратури, а також оптимізацію процедур координації між прокуратурою та іншими державними інституціями з метою зміцнення верховенства права та ефективного здійснення контрольно-наглядових функцій.

Ключові слова: незалежність, правова реформа, демократичні стандарти, міжнародні норми, правова підзвітність, ефективність правосуддя.

Prosecutor's office as a control and supervisory body of the state: problems of administrative status

Oleksandr Horban,

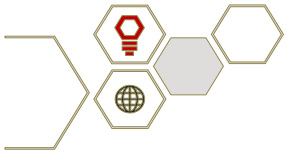
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor of the Department of Administrative, Economic Law, and Financial-Economic Security, Educational and Scientific Institute of Law, Sumy State University, Sumy, Ukraine,
<https://orcid.org/0009-0007-4110-0250>

Abstract: The article provides a comprehensive analysis of the administrative status of the prosecutor's office as the leading control and supervisory body of the state in the context of modern challenges of legal regulation and the organization of its functioning.

The purpose of the study is to identify and systematize the main problems related to the institutional independence of the prosecutor's office, its accountability in a democratic society, interaction with other state bodies, as well as the implementation of international standards in national legislation.

The methodological basis of the study is based on the application of general scientific and special legal methods, in particular analysis, comparative legal approach, systemic method, as well as methods of generalization and forecasting. Within the framework of the work, a study of the provisions of national legislation, international legal acts and scientific works of leading scientists in the field of administrative law was carried out. Special attention is paid to the analysis of the administrative and legal status of the prosecutor's office in Ukraine with the involvement of a comparative analysis of the functioning of similar institutions in France, Germany and Poland.

The results of the study showed that, despite the reforms implemented, a number of fundamental problems remain unresolved. In particular, the imperfection of the legal mechanisms for ensuring the independence of prosecutors, the

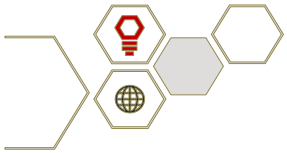
uncertainty of the administrative and legal functions of the prosecutor's office in the context of its interaction with other state authorities, as well as the insufficient implementation of European standards in the activities of the prosecutor's office of Ukraine were revealed. It was established that the review of the administrative status of the prosecutor's office is a necessary condition for increasing the effectiveness of its control and supervisory functions.

The conclusions emphasize the expediency of improving the legislative regulation of the administrative status of the prosecutor's office, taking into account the best international practices and modern challenges in the field of public administration. It is proposed to introduce a system for monitoring the integrity of the prosecutor's corps, increase the level of transparency of the prosecutor's office activities, as well as optimize the coordination procedures between the prosecutor's office and other state institutions in order to strengthen the rule of law and effectively implement control and supervisory functions.

Keywords: independence, legal reform, democratic standards, international norms, legal accountability, efficiency of justice.

Постановка проблеми. Прокуратура України виконує надзвичайно важливу роль як контрольно-наглядовий орган, забезпечуючи дотримання законності в діяльності органів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство. Водночас вона здійснює контроль за виконанням судових рішень у кримінальних справах та застосуванням інших заходів примусового характеру. Ця наглядова функція прокуратури має вирішальне значення для захисту прав і свобод громадян, а також для підтримки законності та справедливості у процесі кримінального судочинства.

У контексті трансформаційних змін правової системи України, орієнтованих на гармонізацію з європейськими стандартами, особливого значення набуває питання модернізації адміністративно-правового статусу прокуратури. Це передбачає як удосконалення нормативно-правового

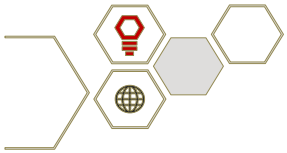

регулювання її функціонування, так і реформування управлінських механізмів її діяльності. Одним із визначальних аспектів цієї реформи є досягнення оптимального балансу між інституційною незалежністю прокуратури та її підконтрольністю й підзвітністю, що відповідає провідним міжнародним стандартам належного управління в правоохоронній сфері.

Актуальність дослідження зазначених аспектів зумовлена не лише теоретичним значенням, але й практичною необхідністю підвищення ефективності функціонування прокуратури як інструменту правозахисної та наглядової діяльності. Комплексний аналіз адміністративно-правового статусу прокуратури, його компаративне вивчення на основі досвіду інших країн та розробка науково обґрунтованих пропозицій щодо його вдосконалення є важливим внеском у розвиток правової системи України та підвищення рівня суспільної довіри до правоохоронних органів.

Удосконалення адміністративного статусу прокуратури є стратегічним завданням, що має як науково-теоретичне, так і практичне значення. Його реалізація сприятиме підвищенню ефективності виконання прокуратурою її функцій, імплементації передових міжнародних підходів у сфері прокурорської діяльності та зміцненню правової держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Результати сучасних досліджень свідчать про значний прогрес у вивченні адміністративного статусу прокуратури, проте існують аспекти, що потребують подальшого аналізу для більш глибокого розуміння цієї складної проблематики. Зокрема, праці О. В. Маслової [1] розкривають сутність незалежності прокурора як однієї з ключових складових його адміністративно-правового статусу, тоді як Д. В. Великодний [2] зосереджується на координаційній функції прокуратури, наголошуючи на необхідності детального дослідження ефективності міжінституційної взаємодії, особливо в міжнародному аспекті. Компаративний аналіз, здійснений таким ученим, як І. Алтинсабан (İ. Altınsaban) [3], розкриває особливості ролі прокурорів у кримінальному

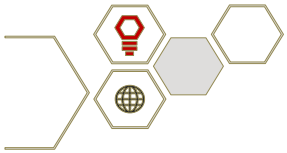

процесі Німеччини й Туреччини, що дозволяє окреслити спільні та відмінні риси цих правових систем.

У дослідженні А. А. Куйбіди [4], присвяченому визначенню процесуального статусу прокурора в адміністративному судочинстві, підкреслено значущість цього аспекту для ефективного функціонування адміністративної юстиції. Учені В. Кучменко, О. Білошицький, Р. Говда, С. Шевченко та С. Соха (V. Kuchmenko, O. Biloshytskyi, R. Hovda, S. Shevchenko та S. Sokha) [5] акцентують на правовідносинах прокуратури, що дозволяє поглиблено осмислити її місце в юридичній системі. Науковиця М. Слімані (M. Slimani) [6] досліджує вплив Європейської прокуратури на еволюцію кримінального права Франції, а О. Ю. Амелін зі співавторами (O. Yu. Amelin et.al.) [7] аналізують міжнародні підходи до забезпечення незалежності прокурорів, що є важливим у контексті адаптації української правової системи до європейських стандартів.

Подальше розширення компаративного підходу простежується в роботах таких дослідників, як Ж. Дешепі-Тельє (J. Dechepy-Tellier) [8], М. Даустер, Й. А. Кройц, М. Мансдёрфер (M. Dauster, J. A. Kreutz, M. Mansdörfer) [9] і К. Кременс, В. Ясіньський (K. Kremens, W. Jasiński) [10], які вивчають особливості функціонування прокуратури в правових системах Франції, Німеччини та Польщі, а К. Лігеті (K. Ligeti) [11] зосереджується на організаційних аспектах діяльності Європейської прокуратури. Водночас М. Джаббан зі співавторами (M. Jabban et.al.) [12] розробляють типологію систем судового нагляду, що має вагоме значення для подальшого реформування прокуратури в Україні.

Аналіз процесів реформування прокуратури в країнах ЄС, здійснений О. П. Горбанем, Л. В. Баєвою та А. П. Ліваком [13], надає важливий емпіричний матеріал для розроблення стратегій оптимізації діяльності прокуратури в Україні. Науковець П. О. Васильєв [14] акцентує на необхідності впровадження стандартів доброчесності в діяльність

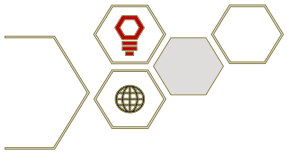
прокурорських органів, тоді як Е. Kazarian [15] досліджує методологічні засади початкових етапів розслідування окремих категорій злочинів, що є актуальним у контексті вдосконалення кримінально-процесуального законодавства.

Сукупність зазначених досліджень підтверджує необхідність подальшого наукового аналізу адміністративного статусу прокуратури з метою його оптимізації, що, відповідно, сприятиме підвищенню ефективності функціонування цієї інституції в системі державного управління та забезпеченню відповідності її діяльності сучасним міжнародним стандартам.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значний науковий інтерес до питання адміністративного статусу прокуратури, залишаються аспекти, які не отримали належної уваги або потребують більш глибокого дослідження. Хоча значення незалежності як складової адміністративного статусу прокурора широко визнається, проте недостатньо дослідженими є практичні інструменти її гарантування в умовах реформування системи правопорядку в Україні. Особливо це стосується впровадження міжнародних стандартів незалежності в національне законодавство та адміністративну практику.

Потенційний внесок цієї роботи полягає в розробленні комплексної моделі адміністративного статусу прокуратури, яка враховуватиме як національні, так і міжнародні особливості функціонування цього інституту. Це передбачає аналіз практичних механізмів забезпечення незалежності, координаційної діяльності, інтеграції стандартів доброчесності та зв'язку адміністративного статусу з процесуальними функціями. Такий підхід сприятиме формуванню рекомендацій для вдосконалення діяльності прокуратури в Україні.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). **Мета дослідження** – розкриття особливостей адміністративного статусу прокуратури України, аналіз його специфіки та організаційних аспектів

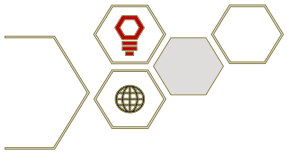
управління, здійснення порівняльного аналізу з аналогічними інституціями в інших країнах, а також розроблення пропозицій щодо вдосконалення адміністративного статусу прокуратури відповідно до сучасних вимог.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати адміністративний статус прокуратури України, його правове регулювання та функціональні особливості.
2. Здійснити порівняльний аналіз адміністративного статусу прокуратури України та прокуратур інших країн, враховуючи європейські й міжнародні стандарти.
3. Окреслити шляхи вдосконалення адміністративного статусу прокуратури України, спрямовані на підвищення її незалежності, прозорості та ефективності функціонування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Адміністративний статус прокуратури є однією з основних характеристик, що визначає її роль, місце в системі державного управління та специфіку функціонування як контрольно-наглядового органу. Адміністративно-правовий статус суб'єкта владних повноважень має охоплювати не лише закріплені в законодавстві права та обов'язки, а й гарантії ефективності його діяльності, а також підстави й механізми притягнення до юридичної відповідальності у випадках неналежного виконання чи невиконання покладених на нього функцій, поставлених завдань і цілей [1, с. 48].

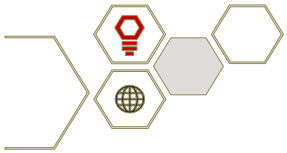
Адміністративний статус прокуратури регулюється комплексом нормативно-правових актів, серед яких важливе значення мають Конституція України [16], Закон України «Про прокуратуру» [17], а також міжнародні договори, ратифіковані Україною. Конституція України [16] закріплює основні положення щодо функцій прокуратури, її незалежності, підзвітності та засад діяльності. Закон України «Про прокуратуру» [17] деталізує ці положення, встановлюючи конкретні норми щодо організації прокуратури, порядку призначення й звільнення прокурорів, їхніх повноважень, прав та

обов'язків, а також здійснення наглядових функцій. Гарантії незалежності прокуратури є важливим елементом її правового статусу, що забезпечує здатність прокурора діяти неупереджено та ефективно. Це забезпечується завдяки особливому порядку призначення та звільнення прокурора, що гарантує його незалежність, а також через заборону будь-якого незаконного впливу на його діяльність. Крім того, важливим аспектом є чітке визначення прав та обов'язків прокурора через процесуальні та інші законодавчі акти. Забезпечення належного матеріального та соціального становища прокурора також є важливою складовою для ефективного виконання ним своїх функцій. Прокурор має право на безстрокове призначення, а його звільнення можливе лише за законними підставами, при цьому він користується правом на захист від будь-якого тиску чи втручання в його діяльність. Незалежність прокурора гарантується органами прокурорського самоврядування, а також правом звертатися до Ради прокурорів України у випадку загрози його незалежності, з обов'язковим розглядом і вжиттям необхідних заходів для усунення цієї загрози [17].

Адміністративний статус прокуратури стосується правового, організаційного й функціонального аспектів. Правовий аспект визначає її функції, компетенцію та порядок взаємодії з правоохоронними органами та судами. Організаційний аспект охоплює структуру прокуратури, побудовану на принципах централізації та ієрархічної підпорядкованості, що забезпечує вертикальну систему управління. Функціональний аспект стосується напрямів діяльності прокуратури відповідно до її основних завдань.

Головною метою визначення адміністративного статусу прокуратури є забезпечення належного виконання покладених на неї функцій. Однією з основних особливостей цього статусу є поєднання незалежності прокуратури з її підзвітністю суспільству й державі. Такий підхід сприяє ефективному виконанню завдань прокуратури, запобігаючи надмірній централізації та можливим зловживанням владою.

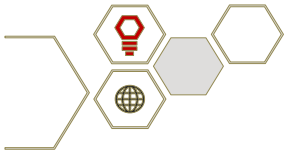

Особливе значення в контексті адміністративного статусу прокуратури має її функція як контрольно-наглядового органу, що передбачає підтримання державного обвинувачення в суді, представництво інтересів громадян або держави в суді в установлених законом випадках, а також нагляд за додержанням законів органами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство. Прокуратура також здійснює нагляд за виконанням судових рішень у кримінальних справах і за застосуванням заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян. Важливою складовою її функціонування є міжнародна співпраця для реалізації цих завдань, причому прокуратура не може виконувати функції, не передбачені Конституцією України [5]. Координаційна діяльність прокуратури стосується організації взаємодії між її структурними підрозділами та співпраці з іншими суб'єктами публічного управління у сфері правоохоронної діяльності [2, с. 76].

Важливим аспектом правового статусу прокуратури є її взаємозв'язок з іншими органами державної влади. Попри свою незалежність, прокуратура взаємодіє із законодавчою, виконавчою та судовою гілками влади для виконання своїх завдань. Прокурори беруть участь у судових засіданнях, співпрацюють із правоохоронними органами під час досудового розслідування.

Організація управління в органах прокуратури базується на принципах централізації та ієрархічної підпорядкованості, що забезпечує єдність у виконанні функцій прокуратури та дотримання єдиних стандартів у всіх регіонах країни. Відповідно до ст. 7 Закону України «Про прокуратуру» систему прокуратури України становлять: Офіс Генерального прокурора, обласні прокуратури, окружні прокуратури, Спеціалізована антикорупційна прокуратура [17].

Централізоване управління в органах прокуратури здійснюється на основі принципів єдиначальності, субординації та планування. Згідно зі ст. 9

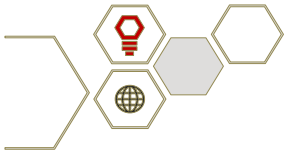

зазначеного Закону України Генеральний прокурор здійснює представництво прокуратури у взаємовідносинах з органами державної влади, місцевого самоврядування, державними установами, підприємствами, організаціями та фізичними особами, а також співпрацює з прокуратурами інших держав і міжнародними організаціями. Крім того, він координує діяльність органів прокуратури України, зокрема визначає межі повноважень Офісу Генерального прокурора, обласних і окружних прокуратур у рамках виконання їхніх конституційних функцій [17].

У системі прокуратури України діють обласні прокуратури, до яких належать прокуратури областей, прокуратура Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, Київська міська прокуратура. Керівники цих прокуратур представляють обласну прокуратуру у відносинах з органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, особами, підприємствами, установами та організаціями.

Представництво інтересів держави прокуратурою здійснюється на підставі, визначеній матеріальним законодавством, що забезпечує захист прав держави через відповідні державні органи та органи місцевого самоврядування. Такий підхід відповідає судовій практиці європейських країн і рекомендаціям Венеціанської комісії та Європейського суду з прав людини. Водночас сучасне законодавство потребує подальшого вдосконалення в цій сфері [4, с. 94].

Демократичні правові системи розвинених країн визначають прокуратуру як один із провідних державних інститутів, що забезпечує верховенство права та захист прав людини. Без ефективної організації й належного функціонування цього органу існування правової держави було б неможливим. З урахуванням сталих механізмів державного управління міжнародні організації в Європі регулярно ухвалюють кодекси законодавства про прокуратуру, що встановлюють стандарти її організації, функціонування та виконання професійних обов'язків прокурорами [13, с. 119].

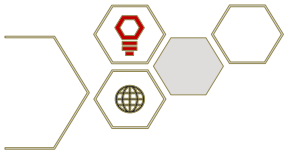

Різні країни мають власні особливості у визначенні ролі та функцій прокуратури, що зумовлено їхньою правовою системою, традиціями правозастосування та політичною ситуацією. У таблиці 1 представлено основні аспекти адміністративного статусу прокуратури в деяких європейських країнах.

Таблиця 1

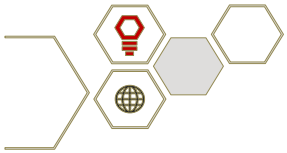
Порівняльний аналіз адміністративного статусу прокуратури в Україні, Франції, Німеччині та Польщі

Критерій	Україна	Франція	Німеччина	Польща
Правова основа	Конституція України [16], Закон «Про прокуратуру» [17].	Конституція Франції [18], Кримінальний кодекс Франції [19], Кодекс судової організації Франції [20].	Основний закон [21], федеральні та земельні закони про організацію судів [22].	Конституція Польщі [23], Закон «Про прокуратуру» [24].
Основні функції	Підтримання державного обвинувачення в суді, представництво інтересів громадянина або держави в суді, нагляд за додержанням законів органами, що проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство; нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а	Підтримання обвинувачення, представництво інтересів держави в судах, участь у слідстві.	Нагляд за дотриманням законності, кримінальне переслідування, підтримання обвинувачення в судах.	Кримінальне переслідування, підтримання обвинувачення, участь у слідстві, захист прав і свобод громадян.

	також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.			
Підпорядкування	Прокуратура є незалежною та не відноситься до жодної з гілок влади	Прокуратура є незалежною та не відноситься до жодної з гілок влади.	Прокуратура є незалежною, але координується з міністерствами і юстиції земель.	Генеральний прокурор підпорядковується Міністерству юстиції.
Принцип управління	Управління в органах прокуратури ґрунтується на принципах єдності та централізації.	Централізована структура під керівництвом Міністерства юстиції.	Децентралізована структура: кожна земля має автономну організацію прокуратури.	Централізована структура з ієрархічним підпорядкуванням Генеральному прокурору.
Роль у судовій системі	Незалежний учасник судового процесу. Функція підтримання обвинувачення закріплена лише за прокуратурою.	Активний учасник судових процесів, спрямований на захист державних інтересів.	Фокус на співпраці з судами в межах федеральної структури.	Участь у судових процесах із метою забезпечення законності та підтримання обвинувачення.

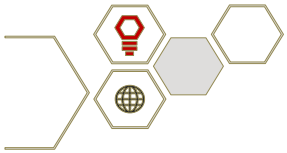
Джерело: створено автором на основі [8; 9; 10]

Здійснений аналіз дає підстави стверджувати, що, хоча прокуратури в Україні, Франції, Німеччині та Польщі виконують схожі функції, їхні організаційні структури, підпорядкування та рівень незалежності варіюються залежно від особливостей правових систем кожної з країн. У Франції та Польщі прокуратура є частиною виконавчої влади, однак має певні гарантії незалежності, тоді як в Німеччині прокуратура функціонує з високим рівнем автономії, що дозволяє їй діяти більш ефективно. Цей аналіз дає змогу зробити висновок щодо необхідності подальшого вдосконалення адміністративного статусу прокуратури в Україні, зокрема в аспекті підвищення її незалежності та покращення механізмів взаємодії з іншими органами влади.

Міжнародні стандарти діяльності прокуратури є важливою складовою для забезпечення її ефективності, дотримання принципу верховенства права та захисту прав людини. Одним з основних міжнародних документів, що визначає роль прокуратури, є рекомендації Венеційської комісії. Венеційська комісія як орган консультативного характеру Ради Європи надає рекомендації щодо реформування та організації прокуратури з урахуванням європейських стандартів правосуддя [11]. Вони охоплюють принципи, які повинні бути закріплені в національних правових системах для забезпечення незалежності прокуратури від політичного впливу, прозорості її діяльності та ефективного виконання функцій.

Принципи незалежності прокуратури є важливими в міжнародному праві, зокрема в контексті Європейського Союзу, де незалежність органів, що здійснюють нагляд за правопорядком, є одним з основних критеріїв оцінювання правової системи країни. Прокуратура повинна діяти незалежно від політичних впливів, забезпечуючи чесність і об'єктивність при виконанні своїх обов'язків. Незалежність прокуратури передбачає її здатність діяти без зовнішнього тиску, а також наявність правових гарантій для захисту цієї незалежності в законодавчому порядку [7].

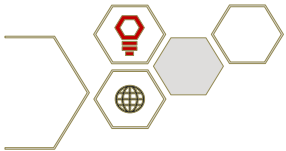

Порівняння адміністративного статусу прокуратури України з іншими країнами вказує на істотні відмінності в організаційній структурі, принципах підпорядкування та наглядових функціях. Генеральний прокурор призначається на посаду Президентом України за згодою Верховної Ради України. В інших країнах, таких як Франція, Німеччина та Польща, прокуратура має свої особливості в організаційній структурі, але рівень залежності від виконавчої влади варіюється.

У Франції прокуратура є частиною виконавчої влади, але має певні юридичні гарантії незалежності, що дозволяє ефективно виконувати свої функції, зокрема в забезпеченні правосуддя та захисті публічних інтересів [6]. У Німеччині прокуратура функціонує в межах федеративної системи, де кожна земля має свої органи прокуратури, що забезпечує більшу автономію на регіональному рівні [3]. У Польщі прокуратура також підпорядковується Міністерству юстиції, але існує чітке правове розмежування між політичними органами та функціями прокуратури, що забезпечує більшу незалежність порівняно з Україною [10].

Загалом, відмінності адміністративного статусу прокуратури між Україною та іншими країнами можна пояснити різним підходом до організації влади, рівнем політичного впливу на правоохоронні органи та забезпеченням правових гарантій для незалежної роботи прокуратури. Україні варто врахувати досвід європейських країн у реформуванні прокуратури, зокрема щодо підвищення її незалежності та ефективності в межах судової системи та механізмів правового нагляду.

Прокуратура як контрольно-наглядовий орган держави відіграє важливу роль у забезпеченні дотримання прав людини в Україні. Однак, незважаючи на значення цієї інституції, існує низка проблем і недоліків у її функціонуванні, що обмежують ефективність її діяльності. Основними з них є питання незалежності прокуратури, чіткої організаційної структури,

професійної кваліфікації прокурорів, а також ефективного виконання своїх функцій у нових соціально-економічних умовах (табл. 2).

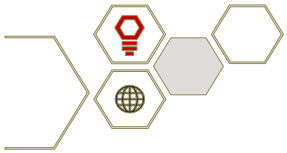
Таблиця 2

Основні проблеми та недоліки у функціонуванні прокуратури як
контрольно-наглядового органу держави

Проблема	Опис проблеми	Недолік у функціонуванні прокуратури
Недостатня незалежність прокуратури	Законодавчі та організаційні недоліки, що можуть призводити до політичного або зовнішнього впливу на діяльність прокуратури.	Знижена ефективність та неупередженість прокурорів, що може вплинути на прийняття об'єктивних рішень.
Проблеми з персоналом	Недостатня кваліфікація й недостатній рівень підготовки деяких прокурорів до нових реалій (особливо у міжнародному праві, нових технологіях тощо).	Зниження якості розслідувань та судових процесів, уповільнення діяльності прокуратури, низький рівень правової компетенції.
Відсутність чіткої стратегії розвитку	Відсутність стратегії розвитку прокуратури на довгострокову перспективу, що передбачала б адаптацію до змін в суспільстві, економіці та міжнародній практиці.	Відсутність ефективної адаптації до нових викликів, змін у міжнародному та національному праві, що може знизити оперативність та ефективність роботи.

Джерело: створено автором

Аналіз проблем функціонування прокуратури як контрольно-наглядового органу в Україні показує наявність низки суттєвих труднощів, зокрема в частині забезпечення її незалежності, організаційного забезпечення та стратегічного розвитку. Враховуючи ці проблеми, необхідно здійснити

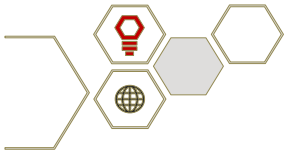

реформування прокуратури, що передбачатиме підвищення професіоналізму прокурорів, поліпшення організаційної структури та удосконалення взаємодії з міжнародними партнерами. Лише за умови подолання цих проблем прокуратура зможе повною мірою реалізувати свою роль як ефективний контрольно-наглядовий орган держави.

Шляхи удосконалення адміністративного статусу прокуратури України потребують комплексного підходу, що охоплює як удосконалення нормативно-правової бази, так і організаційні зміни в управлінні та професійній підготовці прокурорів. Одним із основних напрямів є вдосконалення нормативно-правової бази, що регулює діяльність прокуратури. Внесення змін повинно передбачати уточнення ролі прокуратури в умовах реформування судової системи та забезпечення прав громадян, а також сприяти належному правовому захисту прав і свобод людини [14, с. 18]. Зміцнення незалежності прокуратури є важливим аспектом удосконалення її адміністративного статусу. Для цього необхідно досягти оптимального балансу між підконтрольністю та незалежністю прокуратури, щоб уникнути надмірного політичного впливу, що може негативно позначитися на її ефективності.

Оптимізація організаційної структури прокуратури є важливим етапом її реформування, що передбачає перегляд наявних функцій та підпорядкування прокурорів для уникнення дублювання повноважень і забезпечення більшої ефективності роботи. Підвищення професійної підготовки прокурорів є невіддільним елементом цього процесу. Впровадження системи навчання, що відповідає міжнародним стандартам, дозволить прокурорам краще адаптуватися до нових вимог правової системи та забезпечить високий рівень кваліфікації для виконання складних функцій нагляду та захисту прав громадян.

Таким чином, шляхи вдосконалення адміністративного статусу прокуратури України передбачають комплексний підхід, який охоплює зміни

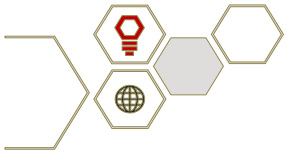

до нормативно-правової бази, зміцнення незалежності прокуратури, оптимізацію її організаційної структури та підвищення професійної підготовки прокурорів. Це сприятиме створенню більш ефективної та незалежної прокуратури, здатної забезпечити правопорядок і захист прав і свобод громадян у нових умовах розвитку України.

Висновки. Здійснене нами дослідження дає змогу зробити висновки, згідно з якими прокуратура відіграє важливу роль у забезпеченні законності й правопорядку, однак її адміністративний статус потребує значних змін для підвищення ефективності функціонування правоохоронної системи.

Удосконалення адміністративного статусу прокуратури є необхідною умовою для забезпечення ефективного функціонування системи правопорядку в Україні. Прокуратура повинна залишатися незалежною, але водночас має бути підзвітною суспільству та ефективно взаємодіяти з іншими органами державної влади. Відсутність належних механізмів контролю може призвести до зниження якості правозастосування та послаблення довіри громадян до прокуратури. Важливо зберігати належний баланс між незалежністю прокуратури та її функціями, які забезпечують здійснення ефективного нагляду і контролю за правопорядком.

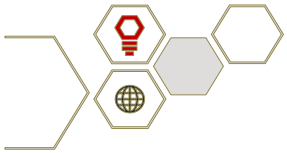
Практична значущість запропонованих рекомендацій полягає в тому, що впровадження змін в організаційну структуру прокуратури, зміцнення її незалежності та розвиток професійної підготовки прокурорів підвищить ефективність її діяльності. Запропоновані зміни в законодавстві дозволять усунути прогалини в регулюванні функцій прокуратури, зокрема в частині її незалежності від політичного впливу, а також забезпечити баланс між контролем і підзвітністю. Це зробить органи прокуратури більш гнучкими, адаптованими до сучасних викликів, а також підвищить рівень професіоналізму й кваліфікації прокурорів, що позитивно вплине на їхню здатність виконувати свої функції.

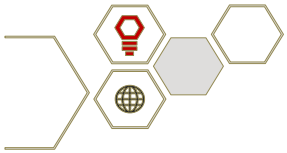
Перспективи подальших досліджень у сфері вдосконалення адміністративного статусу прокуратури України відкривають нові можливості для глибшого аналізу професійної підготовки прокурорів, особливо в контексті адаптації до нових реалій, зокрема цифровізації правосуддя та застосування новітніх технологій у діяльності прокуратури. Це дасть змогу розробити оптимальні моделі навчання прокурорів відповідно до міжнародних стандартів і найкращих практик.

Список використаних джерел

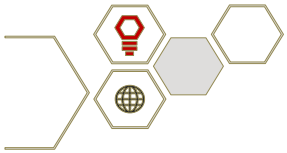
1. Маслова О. В. Гарантії незалежності прокурора як складова його адміністративно-правового статусу. *Правові Новели*. 2021. № 13. DOI: <https://doi.org/10.32782/ln.2021.13.21>
2. Великодний Д. В. Взаємодія органів прокуратури та координаційна діяльність прокуратури як об'єкти адміністративно-правових досліджень. *Legal position*. 2024. № 2. С. 73–77. URL: <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2024-2.15> (дата звернення: 23.11.2024).
3. Altinsaban İ. Prosecutors' position and its impact on how proceedings are conducted: a comparison of german and turkish criminal procedure. *Journal of penal law and criminology / ceza hukuku ve kriminoloji dergisi*. 2024. Vol. 11. № 2. P. 248–261. DOI:10.26650/JPLC2023-1370225
4. Куйбіда А. А. Прокурор як учасник адміністративного судочинства: особливості процесуального статусу. *Часопис Київського університету права*. 2023. № 3. С. 91–95. URL: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.3.2023.17> (дата звернення: 23.11.2024).
5. Kuchmenko V., Biloshytskyi O., Hovda R., Shevchenko S., Sokha S. The Role of the Prosecutor's Office in Legal Relations: Analysis of Functions and Impact on the Judicial System. *Economic Affairs*. 2024. Vol. 69 (Special Issue). P. 53–60 URL: <https://ndpublisher.in/admin/issues/EAv69n1g.pdf> (date of access: 23.11.2024).

6. Slimani M. The influence of the european public prosecutor's office on french criminal law. *New journal of european criminal law*. 2023. Vol. 14. № 3. URL: <https://doi.org/10.1177/20322844231179866> (date of access: 23.11.2024).
7. Amelin O. Yu., Kyslyi A. M., Pidpalyi V., Rovnyi V., Surzhyk Yu. Independence of prosecutors and judges in criminal proceedings in Ukraine and foreign countries in the context of international practices. *Pakistan journal of criminology*. 2024. Vol. 16. № 3. P. 190–207. URL: <https://doi.org/10.62271/pjc.16.3.59.74> (date of access: 23.11.2024).
8. Dechepy-Tellier J. The public prosecutor's office in the French legal system. *DPCE Online*. 2024. № 62(1). URL: <https://www.dpceonline.it/index.php/dpceonline/article/view/2082> (date of access: 23.11.2024)
9. Dauster M., Kreutz J. A., Mansdörfer M. The Public Prosecutor in Germany. Aspects of his position and duties, procedural principles: Il Pubblico Ministero in Germania. Aspetti della sua posizione e dei suoi doveri, principi procedurali. *DPCE Online*. 2024. № 62(1). URL: <https://www.dpceonline.it/index.php/dpceonline/article/view/2081> (date of access: 23.11.2024).
10. Kremens K., Jasiński W. The prosecution service in the Polish legal system. *DPCE Online*. 2024. № 62(1). URL: <https://www.dpceonline.it/index.php/dpceonline/article/view/2083> (date of access: 23.11.2024).
11. Ligeti K. The European Public Prosecutor's Office. *Elgaronline*. 2024. DOI: <https://doi.org/10.4337/9781800886438.00031> (date of access: 23.11.2024).
12. Jabban M., Saber M., Mojab S. D. M. A typology of judicial oversight systems in criminal investigation and prosecution: a comparative study. *Pakistan journal of criminology*. 2024. Vol. 16. № 01. P. 93–109. URL: <https://doi.org/10.62271/pjc.16.1.93.109> (date of access: 23.11.2024).

13. Горбань О. П., Баєва Л. В., Лівак А. П. Аналіз реформування органів прокуратури в країнах ЄС: уроки для України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. № 5. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.5.22> (дата звернення: 23.11.2024).
14. Васильєв П. О. Впровадження стандартів доброчесності в діяльність органів прокуратури. *Таврійський науковий вісник. Серія: публічне управління та адміністрування*. 2024. № 3. С. 17–24. URL: <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2024.3.2> (дата звернення: 23.11.2024).
15. Kazarian, E. Initial Stage of Deliberate Murder Investigation Motivated by Racial, National or Religious Intolerance. *Theory and Practice of Forensic Science and Criminalistics*. 2024. 34(1). 146-162. <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2024.09> (дата звернення: 23.11.2024).
16. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 23.11.2024).
17. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII : станом на 18 груд. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (дата звернення: 23.11.2024).
18. Constitution de la Cinquième République Française. URL: <https://www.conseil-constitutionnel.fr/le-bloc-de-constitutionnalite/texte-integral-de-la-constitution-du-4-octobre-1958-en-vigueur> (date of access: 23.11.2024).
19. Code penal. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/ (date of access: 23.11.2024).
20. Code de l'organisation judiciaire. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006071164/ (date of access: 23.11.2024).

21. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/gg/BJNR000010949.html> (date of access: 23.11.2024).

22. Gerichtsverfassungsgesetz (GVG). URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/gvg/BJNR005130950.html> (date of access: 23.11.2024).

23. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. URL: <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/kon1.htm> (date of access: 23.11.2024).

24. Ustawa o Prokuraturze. URL: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzuzdziennik-ustaw/prawo-o-prokuraturze-18281417> (date of access: 23.11.2024)